

HET NIEUWE ENERGIEHUIS IN DORDRECHT

BRUISEND HUIS VOOR PODIUMKUNSTEN

Vlak voor de zomer werd het Energiehuis in Dordrecht officieel in gebruik genomen. Het dateert uit 1905 en was voorheen het Gemeentelijk Energie Bedrijf. Voor 33 miljoen is, door Architectenbureau Jonkman Klinkhamer, dit pand getransformeerd tot een 'huis voor de podiumkunsten'.

Het Energiehuis functioneert sinds 2013 als podium, productiehuis, repetitieruimte, educatie- en ontmoetingsplek voor amateurs en professionals, en hoopt zich in een hoog tempo te ontwikkelen tot een culturele en recreatieve regionale trekpleister van formaat.

VERBOUWING

Het gebouw waar laatstelijk nog Eneco in zat, is helemaal gestript. Alleen het casco is blijven staan waarbij oude elementen zoals staalconstructies en oude muren volledig intact zijn gelaten om zo het historische karakter van het 'huis' niet verloren te laten gaan. Binnenin het gebouw zijn de ketels verwijderd en zijn de zes voormalige energiehallen veranderd in concert-, theater- en popzalen. De belangrijkste ingreep van Jonkman Klinkhamer is de verkeerszone met glazen dak dat over de volle lengte van het Energiehuis loopt. Daarnaast zijn er twee entrees gerealiseerd. Bij de entree aan de Energiehuisplein-zijde is één grote muziekzaal, één kleine muziekzaal en grote theaterzaal ingericht voor optredens en evenementen. In dit bouwdeel bevinden

zich de diverse ruimtes van Bibelot (Main Stage; 800 plaatsen, Power Stage; 300 plaatsen en Poplounge) en Kunstmin (Machine 3, 300 zitplaatsen). Bij de entree aan de Biesboschstraat zijde bevinden zich Ketel 1 (150 zitplaatsen) en Grand Café Khotinsky. In het middelste gedeelte van het pand bevinden zich Ketel 2 (200 zitplaatsen), diverse leslokalen, oefenruimtes en studio's. ToBe is de hoofdbespeler van deze bouwdelen. De nieuwe zalen zijn direct onder de dakspanten geplaatst om het publiek indringend de schoonheid te laten ervaren van bijna een eeuw ingenieurskunst. Stichting Energiehuis faciliteert de partners Kunstmin, Bibelot, ToBe (inclusief de Popcentrale en Muziekstroom) en Muziektheater Hollands Diep. Voor ToBe en Bibelot is het Energiehuis de hoofdlocatie, Kunstmin zal eind 2014 ook zijn gerenoveerde schouwburg weer gaan bespelen. Stichting Energiehuis faciliteert o.a. de schoonmaak, onderhoud, zaalverhuur, kassa- en planningsysteem. "Door dit samenwerkingsverband ontstaat meer kwaliteit en meer ruimte voor maatschappelijk en cultureel ondernemerschap", vertelt Evert Heger, hoofd podium-techniek en gebouwbeheer van het Energiehuis. "Ook

Foto: Tim Leguijt

op het gebied van programmering en marketing wordt intensief overlegd en ontstaan gezamenlijke nieuwe initiatieven, hierdoor maakt ook het publiek makkelijker kennis met de diverse activiteiten die het Energiehuis te bieden heeft.”

TECHNIEK

Evert Heger (hoofd techniek Energiehuis), Pieter Kop (hoofd-techniek Bibelot) en Henk Veenker (hoofd techniek Kunstmin) zijn vanaf het begin betrokken geweest bij de invulling van de techniek van de zalen. “Het programma van eisen hebben we in samenspraak met PB Theatertechniek opgesteld”, licht Evert toe. “Daarbij hebben we ook de gebruikers intensief betrokken. Niet altijd waren we het met elkaar eens en we zijn soms dan ook de confrontatie aangegaan met de theateradviseur. Uiteindelijk is daar een bestek uitgerold waar wij gezamenlijk achter konden staan waarin de eisen zijn geformuleerd. Dit is vervolgens aanbesteed en gegund aan een aantal leveranciers. Voor het licht kwam Controllux uit de bus, WG Theatertechniek voor het geluid, COS voor de tribunes, DTS² voor de hijsinstallatie en Ron de Groot voor de stoffering.”

LICHT

In de bestekfase is lang gesproken over LED-spots. Wat kan er wel en niet met LED? “Er komt ongetwijfeld een moment dat LED de conventionele spots geheel vervangt, nu was er nog twijfel over dimbaarheid en kleurtemperatuur. Vandaar dat we voor Bibelot boven het podium halogeen en boven de dansvloer LED hebben toegepast. Ook bij de muziek- en theaterzalen is er een combinatie gekozen van conventionele spots (ADB) en LED (Robin 300LEDWash, Robe LEDForce 18 RGBW en Briteq probeamer RGBW).

GELUID

De geluidsinstallatie in de diverse zalen is gerealiseerd door WG Theatertechniek. “Ook daar hebben we lang gesproken over het programma van eisen”, vertelt Pieter Kop. “Er lag een uitgesproken wens om af te wijken van wat WG normaal levert. Als Bibelot hebben we de ambitie om als regionaal podium door te blijven groeien. Hierdoor kunnen we ook grotere bands aantrekken die ons voorheen in de Bonifatius kerk, links lieten liggen. We hebben niet geheel onze eigen smaak laten prevaleren, maar meer wat er in de markt gevraagd wordt. Zo is voor de Mainstage gekozen voor het geluidssysteem van L-acoustics en voor de overige zalen D&B Audiotechniek.” Bijzonder aan het geluidssysteem in de Mainstage is dat het systeem gesplitst is in verschillende segmenten. “Dit heeft alles te maken met de opbouw van de zaal, met een benedenzaal en zijbalkons tot vlak voor het podium. Zo hangen er aparte speakers voor de benedenzaal, de zijbalkons en het achterste deel van het balkon. Deze zijn dusdanig op elkaar afgestemd dat het publiek het geluid overal even hard hoort. Voor de instellingen van het geluidssysteem gebruiken we Soundweb, waar de gasttechnicus toegang tot heeft.” Pieter Kop is met de systeembeheerder van L-acoustics dagen bezig geweest om het geluidssysteem in te regelen. Hij vult aan: “Technici kunnen hier zowel met analoge als digitale mengtafels werken. Zelf beschikken we over 5 mengtafels: 3 stuks Midas Pro 2 (digitaal), één Midas H2000 (analoog) en één Soundcraft MH3 (analoog).

TONEELTECHNISCHE INSTALLATIE

Bijzonder noemt Evert Heger de toneeltechnische installaties voor de vele zalen. Binnen dit project is door

LICHTINSTALLATIE

Ketel 1 en Ketel 2

10 stuks ADB DS105 Zoom-profiel schijnwerpers
 12 stuks ADB C103 Plano Convex schijnwerpers
 2 stuks TSB slide barren met DTS Par schijnwerpers
 24 stuks G.E. CP62/1000W/240V/par64 lamp
 10 stuks Robe Robin 300LEDWash schijnwerpers
 10 stuks Robe LEDForce 18 RGBW schijnwerpers
 20 stuks Briteq probeamer RGBW schijnwerpers

12 stuks ADB C203 Plano Convex schijnwerpers
 12 stuks ADB C103 Plano Convex schijnwerpers
 8 stuks ADB F101 Fresnel schijnwerpers
 10 stuks DTS Par schijnwerpers
 20 stuks G.E. CP62/1000W/240V/par64 lamp
 12 stuks Robe Robin 300LEDWash schijnwerpers
 10 stuks ADB WARP Zoom-profiel schijnwerpers
 8 stuks ADB F101 Fresnel schijnwerpers
 6 stuks ADB ACP 1004C cyclorama schijnwerpers

MACHINE 3

1 ADB Vaste Dimmer Eurodim Twin Tech Zaal M3
 2 stuks Vrijrijdbare dimmer racks.
 1 Grand MA2 Light computer
 1 Afstandsbediening. iPad met software voor MA2
 1 DMX Componenten Machinezaal M3
 12 stuks ADB DS205 Zoom-profiel schijnwerpers
 16 stuks ADB DS105 Zoom-profiel schijnwerpers

20 stuks DTS Par schijnwerpers
 6 stuks TSB slidebarren
 1 set S36R en H40V Prolyte Truss + Couplers & Spigots theaterzaal M3 bekabeling. Multi en CEE verleng.
 1 Set Gobo's
 1 Filters op maat
 1 Filter opslag

DTS² een aantal aparte oplossingen geleverd, waaronder zeventig verplaatsbare takels met een Varicon besturing met regelbare snelheid voor Machine 3. Deze individuele takels kunnen ook geprogrammeerd worden als groepen met in totaal zes merken. Hiervoor heeft DTS² een aangepaste software versie van de Varicon geleverd. Deze takels zijn per baan ook verplaatsbaar over de zaal. De zaal is hierdoor aan beide zijden bespeelbaar. Deze oplossing is in feite ontstaan vanuit een soort bezuinigingsronde. Er was eigenlijk geopteerd voor een trekkenwand met trekken over de hele zaal, maar dat pakte zo duur uit dat er voor deze oplossing is gekozen, die in de praktijk redelijk goed werkt. “Het enige punt is dat je met deze hijsinstallatie geen changementen mag doen tijdens de voorstelling”, aldus Evert. Daarnaast is er voor het werken op hoogte voor Ketel 2, de kleine theaterzaal met 200 plaatsen, een tension grid aangebracht. Deze staalkabels zijn onderling in elkaar geweven en vormen zo een net waarover gelopen kan worden. Het grid is dus een alternatief voor bijvoorbeeld bruggen. Hierboven worden spots opgehangen, die door het net de vloer aanlichten. Kettingen van takels kunnen ook door de mazen zakken. Anders dan een brug kan het tension grid als één geheel boven de hele toneelvloer of zaal aangebracht worden. Op grote hoogte ontstaat zo een open werkruimte waar je continu toegang toe hebt. Het gebruik van hoogwerkers is daardoor bijvoorbeeld niet altijd meer nodig. Op het grid is een creatieve oplossing gevonden om de spots te verplaatsen. Op de liggers waar de staalkabels aan zijn bevestigd, zijn rails aange-

bracht. In die rails staan de rekken met spots, zodat ze overal naar toe kunnen schuiven.

TRIBUNE

Ook bijzonder is de tribune in Machine 3. Het PvE eiste dat verschillende opstellingen mogelijk moesten zijn. Hiervoor is door COS een concept ontwikkeld dat opstellingen mogelijk maakt met zowel vijf als met tien rijen stoelen. Het werkt als volgt: de tribune bestaat uit zes verplaatsbare blokken van elk vijf rijen. Deze blokken zijn, na hydraulisch uitklappen van de wielen, eenvoudig handmatig te verplaatsen door de zaal. De grootste innovatie zit hem erin dat bij de helft van de tribuneblokken de rijen ook omhoog kunnen. In de hoge stand zet je ze niet naast, maar achter het blok met lage rijen en heb je een tribune met tien rijen. Zo is elke denkbare opstelling te realiseren. “Bij de dansvoorstelling Rocco van Emio Greco stond de tribune om de dansvloer heen.” Pieter afsluitend: “Alle bovengenoemde oplossingen bieden maximale flexibiliteit. De infrastructuur is hier zo ingericht dat iedere gebruiker zijn mengtafel of lichttafel overal kan inprikken. Verder zijn alle zalen voorzien van daglicht, dit maakt het werken nog aangenamer. Stichting Energiehuis heeft geen eigen technici in dienst, hierdoor is een goede samenwerking met de gebruikers essentieel. Onze inspanningen die we gedaan hebben om de techniek op orde te krijgen, betaalt zich nu terug.” ■